

KvE

Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen

REGISTRATIEREGLEMENT ERVARINGSDESKUNDIGEN

Informatiefolder

April 2022

COLOFON

Informatiefolder Registratiereglement Ervaringsdeskundigen

Werkgroep

Marjo Boer
Danielle Budel
Anna Budnick
Paul Gelissen
Amna Haji
Sonja Liefhebber
Beverley Rose
Paulina Sedney
Klazine Tuinier
Chantal van Veldhuizen

Registerplein

Miranda Verburg

KvE

Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen

Registratiereglement Ervaringsdeskundigen Informatiefolder

INHOUD

Colofon	2
Inhoud	4
1. Introductie	5
2. Drie beroepsniveaus	6
3. Toelatingsvereisten beroepsregistratie als ervaringsdeskundige	6
3.1 Leerroute 1	6
3.2 Leerroute 2	7
3.3 Route aspirant registratie als Ervaringsdeskundige	7
4. Aanvullende informatie beroepsniveaus	8
4.1 Ondersteunend en assisterend ervaringsdeskundige	8
4.2 Uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige	8
4.3 Coördinerend en leidinggevend Ervaringsdeskundige	8
5. Aanvullende informatie beroep ervaringsdeskundige	8
5.1 Beroepsrollen	8
5.2 Functietitels	9
5.3 Kerntaken en activiteiten ervaringsdeskundigen	9

1. Introductie

Het beroep van ervaringsdeskundige professionals is gestoeld op persoonlijke en collectieve ervaringskennis, opgedaan door het leren omgaan en leven met ontregeling, ontwrichting, uitsluiting en beperking.

Het registratiereglement voor het beroepsregister ervaringsdeskundigen is gebaseerd op het Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid (2013) en het Leerplan Ervaringsdeskundigheid (2022) en ontwikkeld door de Werkgroep Beroepsregister & Beroepscode van het project Ontwikkelen Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen (KvE, 2020-2022, link website VvEd).

Ervaringsdeskundigen ondersteunen anderen bij herstel- en ontwikkelprocessen. Deze ondersteunende taak richt zich op het dagelijks leven, de maatschappelijke participatie en emancipatie. Daartoe creëren ervaringsdeskundigen vanuit (h)erkenning, reflectie en begrip ruimte, zodat mensen hun eigen leven kunnen vormgeven in overeenstemming met eigen levensdoelen, wensen en mogelijkheden. Deze ondersteuning is een samenwerkingsproces waar, vanuit zelfbepaling, ook de omgeving bij betrokken kan worden. Dit zijn de belangrijke personen in iemands leven, maar ook maatschappelijke organisaties kunnen ondersteuning bieden.

Ervaringsdeskundigen ondersteunen en bevorderen tevens de inrichting van herstelondersteuning. Deze taak strekt zich uit tot het hele werkveld van zorg, welzijn, onderwijs en gemeentes. Ervaringsdeskundigen zetten zich veelal in voor een cultuurverandering in organisaties die gericht is op het consequent tegengaan van stigmatisering en uitsluiting. Dit gebeurt onder andere door scholing, coaching en ondersteuning van medewerkers. Daarnaast bevorderen ervaringsdeskundigen de samenwerking en aansluiting tussen de sector zorg en welzijn en andere maatschappelijke sectoren. Overkoepelend is het streven om het aanbod en de inrichting van zorg en welzijn zo te veranderen dat zij daadwerkelijk aansluiten op de behoeften van de gebruikers.

Ervaringsdeskundigen dragen ten slotte ook bij aan het scheppen van maatschappelijke ruimte voor participatie. Met deze taak gaan zij uitsluiting en stigmatisering tegen door een positieve cultuur te scheppen en door (voor)oordelen bespreekbaar te maken. Zij bekritisieren systemen en maatschappelijke structuren die sociale uitsluiting (mede) veroorzaken. Op die manier hebben zij een rol in de samenleving en dragen bij aan een compassievol klimaat waarin diversiteit de leidraad is.

Inleiding beroepsregistratie

Deze informatiefolder is bestemd voor ervaringsdeskundigen die zich willen registreren. De toelatingsvereisten voor de drie beroepsniveaus staan vermeld. Verder is er een beknopte beschrijving van het beroep, beroepsrollen en voorbeelden van functies opgenomen in de tekst.

Beroepsregistratie draagt bij aan professionalisering en vakmanschap. Een register stimuleert professionals en werkgevers om te blijven investeren in vakbekwaamheid. Een professional moet aan bepaalde criteria voldoen om geregistreerd te worden en volgt vervolgens met regelmaat deskundigheidsbevorderende activiteiten om over actuele deskundigheid te (blijven) beschikken. Geregistreeerde ervaringsdeskundige professionals laten zien dat ze staan voor de kwaliteit van hun vak. Ze houden zich aan het eigen beroepsprofiel en de beroepscode en zijn daarop aanspreekbaar. Het registerplein beheert meerdere registratiereglementen en dus ook die voor ervaringsdeskundigen. Bij het registerplein zijn de minimale kwaliteitscriteria ervaringsdeskundigheid te vinden voor de drie beroepsniveaus zoals in deze folder vermeld. Het registerplein stelt een VOG verplicht.

In het beroepsregister maakt iedere geregistreeerde ervaringsdeskundige een eigen profiel aan bij PE-online waar opleidingsachtergrond, werkervaring en dergelijke vermeld kunnen worden.

Geregistreeerde ervaringsdeskundigen dienen vervolgens te voldoen aan de criteria die gelden voor herregistratie binnen de daarvoor gestelde termijn.

Als de ervaringsdeskundige geregistreerd is in een bepaald beroepsniveau kan deze ook opteren voor een ander beroepsniveau naar gelang verdere gevolgde scholing. Registratie kan alleen door het registerplein opgeheven worden als de geregistreeerde professional zich niet houdt aan de beroepscode en schade toebrengt aan het beroep. Zie voor de uitgebreidere informatie de algemene voorwaarden van het registerplein.

2. Drie beroepsniveaus

Het beroepsregister voor ervaringsdeskundigen kent drie beroepsniveaus waarbij we opmerken dat het niet gaat om een niveau-aanduiding van de ervaringskennis zelf. Het hart van ervaringsdeskundigheid is de inzet van eigen en collectieve ervaringskennis. Om deze ervaringskennis vervolgens goed in te kunnen zetten in de context van de complexe praktijk van zorg, welzijn, gemeentes of onderwijs gelden overeenkomstige kenmerken als voor collega-professionals in de beroepspraktijk. Dan gaat het om criteria als: de mate van zelfstandigheid, transfer (wisselwerking theorie en praktijk), complexiteit en verantwoordelijkheid. Ervaringsdeskundigen met brede en diverse achtergronden functioneren in de praktijk op verschillende beroepsniveaus. In het register werken we met een indeling die gebaseerd is op de drie kerntaken van het Beroepscompetentie Profiel Ervaringsdeskundigheid (2013).

1. Ondersteunend en assisterend ervaringsdeskundige

De ondersteunend en assisterend ervaringsdeskundige functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met het mbo opleidingsniveau 2 en 3.

2. Uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige

De uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met de mbo en hbo opleidingsniveaus 4 en 5.

3. Coördinerend en leidinggevend ervaringsdeskundige

De coördinerend en leidinggevend ervaringsdeskundige functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met de hbo opleidingsniveaus 6 en 7.

3. Toelatingsvereisten beroepsregistratie als ervaringsdeskundige

Twee onderscheiden leerroutes als toegang tot het register

Ervaringsdeskundige professionals leren het vak door ervaring op te doen in de beroepspraktijk, door te reflecteren op praktijkervaring en specifieke vakgerichte scholing te volgen die gericht is op de leeruitkomsten uit de leerplannen voor ervaringsdeskundigen. In die scholing dienen minimaal de kernthema's van ervaringsdeskundigheid behandeld te worden (zie daarvoor de Body of Knowledge voor ervaringsdeskundigen).

We onderscheiden gezien de aard van het beroep twee leerroutes: een leerroute die gebaseerd is op gekwalificeerde beroepsopleidingen ervaringsdeskundigheid en een leerroute die gebaseerd is op praktijkervaring gecombineerd met reflectie en kennis van de kernthema's van het vak. De praktijkleerroute kan een combinatie zijn van eerder behaalde initiële opleidingen, divers cursorisch onderwijs en van meester-gezel leerprocessen om het vak uit te oefenen.

3.1 Leerroute 1

Gekwalificeerd beroepsonderwijs met een diploma of certificaat van een geaccrediteerd opleidingsinstituut

Beroepsopleidingen ervaringsdeskundigheid zijn geaccrediteerd volgens de richtlijnen van het Toetsingskader Ervaringsdeskundigheid. Kwalificerende beroepsopleidingen zoals mbo en hbo worden door de Onderwijsinspectie en de NVAO getoetst op niveau. Andere beroepsopleidingen kunnen zich op niveau laten accrediteren door een van de daarvoor bestemd organisaties. Alle beroepsopleidingen die geaccrediteerd zijn worden getoetst op inhoud. Diploma's en erkende certificaten geven toegang tot beroepsregistratie. Beroepsopleidingen bestaan altijd uit praktijkmomenten, reflectie-uren en scholing in de kernthema's van het beroep.

Ervaringsdeskundigen tonen aan dat zij beschikken over een diploma en certificaat van een beroepsopleiding:

- Op mbo-niveau met een addendum, vermelding van het keuzedeel ervaringsdeskundigheid op het diploma of moedercertificaat niveau 3 en 4;
- Op hbo-niveau associate degree opleiding ervaringsdeskundigheid in zorg & welzijn niveau 5 of met een certificaat Ervaringsdeskundigheid niveau 4 behaald in de huls van de AD-opleiding Sociaal Werk in de Zorg;
- Op een geaccrediteerd mbo of hbo certificaat of diploma van een door de VvEd erkende opleiding van niveau 2 tot niveau 5.

Kan een ervaringsdeskundige zich registreren in beroepsniveau 1 of 2 als:

1. Ondersteunend en assisterend ervaringsdeskundige, deze functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met het mbo opleidingsniveau 2 en 3.
2. Uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige, deze functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met de mbo en hbo opleidingsniveaus 4 en 5.

Of met een diploma en certificaat:

- Op hbo-niveau met een certificaat als ervaringsdeskundige niveau 6 of een master diploma op niveau 7;

Kan een ervaringsdeskundige zich registreren als:

3. Coördinerend en leidinggevend ervaringsdeskundige, deze functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met de hbo opleidingsniveaus 6 en 7.

3.2 Leerroute 2

Tijdelijke regeling erkenning EVC op basis van praktijkervaring met verklaring van een werkgever of opdrachtgevers

In de praktijk opgeleide ervaringsdeskundigen leren het vak door werkzaam te zijn in de praktijk. Zij volgen divers cursorisch onderwijs, participeren in intervisiegroepen en of leren het vak door een meester-gezel traject te doen met een senior ervaringsdeskundige. Veel in de praktijkopgeleide ervaringsdeskundigen hebben andere initiële opleidingen gevolgd. De achtergrond van deze groep ervaringsdeskundigen is zeer divers. Het register staat ook open voor deze groep ervaringsdeskundigen. Een praktijkopgeleide ervaringsdeskundige heeft een minimaal aantal praktijkmuren en reflectie-uren gevolgd. Daarbij schrijft de praktijkopgeleide een motivering aan de hand van de kernthema's van het beroep. Daarvoor is per beroepsniveau een vragenlijst ontwikkeld die fungeert als vorm van een assessment.

Ervaringsdeskundigen tonen aan dat zij beschikken over een door een leidinggevende ondertekende verklaring namen de organisatie:

1. Van minimaal 2080 uur aan werk/praktijkervaring als ervaringsdeskundige in een bepaalde functie binnen een periode van 5 jaar;
2. Met een motivering van het beroepsniveau van functioneren volgens de drie registratie categorieën. De ondertekende motivering bestaat uit het beantwoorden van de vragen uit de daarvoor bestemde vragenlijst (de datum van ondertekening is niet ouder dan 6 maanden);
3. Van minimaal 20 uur besteed aan methodische reflectie op praktijkervaring door intervisie, supervisie, casusbespreking of andere erkende vormen van reflectie. Bij supervisie wordt de verklaring ondertekend door de LVSC geregistreerde supervisie verklaring ondertekend door de supervisor;
4. Een niveau toets voor het werk-denkniveau door eerder behaalde diploma's geldig voor het betreffende beroepsniveau of door het doen van een niveautoets;
5. Een certificaat of certificaten van minimaal 80 uur cursorisch onderwijs gericht op ervaringsdeskundigheid.

ZZP'ers tonen ook een KvK-inschrijving + eigen verklaring van werkervaring (datum ondertekening zijn niet ouder dan 6 maanden). De ondertekende documenten worden aangeboden bij registerplein.

3.3 Route aspirant registratie als Ervaringsdeskundige

Registratie als aspirant ervaringsdeskundige is ook mogelijk. De aspirant ervaringsdeskundige is bijvoorbeeld nog bezig met een opleiding of werkt in de praktijk maar voldoet nog niet aan het aantal praktijkmuren of de criteria van een van de beroepsniveaus. Een voorwaarde voor aspirant registratie is dat iemand in opleiding is en of in de praktijk werkzaam is en dit kan aantonen middels een inschrijving in een opleiding als ervaringsdeskundige en als zodanig stageloopt of een werkcontract heeft van minimaal 480 uur per jaar.

4. Aanvullende informatie beroepsniveaus

Voor elk beroepsniveau zijn leeruitkomsten geformuleerd in het Leerplan Ervaringsdeskundigheid.

4.1 Ondersteunend en assiterend ervaringsdeskundige

De ondersteunend en assiterend ervaringsdeskundige zet eigen ervaringskennis met name in bij de kerntaak 1 'ondersteunen bij individuele herstel- en ontwikkelprocessen'. Dat kan zijn in 1-op-1-contacten of in groepsverband. De ervaringsdeskundige hanteert daarbij methoden en uitgangspunten van zelfhulp. Daarnaast zet de ervaringsdeskundige eigen ervaringskennis in bij voorlichting ten behoeve van de kerntaken 2 'inrichten herstelondersteuning en 3 'beïnvloeden van maatschappelijke processen en creëren van kansen'.

4.2 Uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige

De uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige zet zich in op kerntaak 1 'ondersteunen van individuele herstel- en ontwikkelprocessen'. De ervaringsdeskundige doet dit in 1-op-1-contacten en met name in het organiseren en faciliteren van methodische zelfhulp. De uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige zet zich ook in op kerntaak 2 'inrichting van herstelondersteunende zorg'. Hier richt de ervaringsdeskundige zich met name op het structureel beschikbaar en breed toegankelijk maken van methodische zelfhulp in de organisatie, het geven van voorlichting en het voeren van de dialoog. De ervaringsdeskundige is ook actief op kerntaak 3 'beïnvloeden maatschappelijke processen en creëren van kansen'. Hier neemt de ervaringsdeskundige deel aan projecten en samenwerkingsverbanden, vervult organisatorische en educatieve taken, kan de dialoog aangaan met partijen uit de samenleving.

4.3 Coördinerend en leidinggevend Ervaringsdeskundige

De coördinerend en leidinggevend ervaringsdeskundige zet eigen ervaringskennis met kerntaak 1 'het ondersteunen van individuele herstel- en ontwikkelprocessen' in ten behoeve van complexe situaties. Wat betreft kerntaak 2 'de inrichting van herstelondersteunende zorg' en 3 'het beïnvloeden van sociaal maatschappelijke processen en creëren van kansen' is de vertaling gericht op het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid ten behoeve van alle drie de kerntaken. Daarnaast geeft de ervaringsdeskundige advies aan bestuurders, geeft leiding aan organisatieonderdelen en houdt toezicht bij organisaties en overheidsinstanties. De ervaringsdeskundige coördineert en ondersteunt assiterend, ondersteunend en uitvoerend ervaringsdeskundigen.

5. Aanvullende informatie beroep ervaringsdeskundige

5.1 Beroepsrollen

Ervaringsdeskundigen werken in diverse beroepsrollen.

Daarbij is de essentie het kunnen toepassen van de specifieke competenties ervaringsdeskundigheid passend bij de rol die de ervaringsdeskundige heeft.

- Peer-to-peer ondersteuner: faciliteren van individuele herstel- en ontwikkelprocessen, talentontwikkeling en persoonlijke groei;
- Peer-to-peers ondersteuner: faciliteren van groepsgewijze herstel- en ontwikkelprocessen in vrijplaatsen als herstelwerkgroepen, zelfhulpgroepen, communities of practice en vergelijkbare groepen;
- Kwartiermaker: kwartier maken voor ervaringskennis en het creëren van maatschappelijke kansen door kennis overdragen, behartigen van belangen, gevraagd en ongevraagd adviseren en voorlichten bij het benutten van ervaringskennis; bevorderen van persoonlijke groei, herstel en empowerment; tegengaan van stigma en ontwikkelen van reële beeldvorming; werken vanuit vraagsturing en regie;
- Docent, coach, supervisor en trainer: scholen, opleiden, coachen, superviseren en intervisie begeleiden en begeleiden van leertrajecten, workshops en trainingen vanuit het perspectief van ervaringsdeskundigheid;
- Onderzoeker, publicist: onderzoek doen en publiceren vanuit het perspectief van ervaringsdeskundigheid;
- Adviseur: adviseren van beleid en organisaties vanuit het perspectief van ervaringskennis;
- Leidinggevende: leidinggeven, besturen, toezicht houden en managen vanuit het perspectief van ervaringskennis.

Ervaringsdeskundige professionals voeren een of meer van bovenstaande beroepsrollen uit. De beroepsrol is gebaseerd op het geheel aan kwalificaties die de professional bezit.

In de basis is ervaringsdeskundigheid specialistische kennis en kunnen ervaringsdeskundigen met hun achtergrond van herstel en ontwikkeling in allerlei contexten werken. Ervaringsdeskundigen hebben het vermogen nodig om hun specifieke competenties te vertalen naar diverse achtergronden, zodat ze bij elke cliënt aansluiting kunnen vinden vanuit ervaringskennis.

Ervaringsdeskundigen werken over het algemeen in de sectoren zorg, welzijn, (semi) overheid, onderwijs en onderzoek. Veelal werken zij samen in teams met collega's uit meerdere disciplines. Er zijn ook ervaringsdeskundigen die daarnaast of volledig werkzaam zijn als zelfstandige professional.

De zelfstandig werkende ervaringsdeskundige kan allerlei rollen en functies vervullen bv. directeur zijn van een zelfregiecentrum, in een praktijk als coach werken of projectmatig samenwerken in allerlei netwerken.

5.2 Functietitels

Een ervaringsdeskundige professional kan ervaringsdeskundigheid als voornaamste beroepsbekwaamheid inzetten of als aanvullende beroepsbekwaamheid. Als aanvullende beroepsbekwaamheid wordt 'ervaringsdeskundige' gevolgd door de andere beroepstitel of wordt beroepstitel aangevuld 'met ervaringsdeskundigheid'. Zoals zorgprofessional, docent, onderzoeker, coach. Ook wel benoemd als multideskundigheid.

Andere functietitels die ervaringsdeskundigen gebruiken zijn de ervaringsprofessional, peerworker, herstelcoach, ervaringswerker. De laatste functietitel wordt gebruikt voor specifieke functies in de GGz bv. in een FACT team.

Veel mbo en hbo beroepsopleidingen ervaringsdeskundigheid leiden ervaringsdeskundigen op naast andere beroepscompetenties bv. als sociaal werker. De associate degree opleidingen zijn geheel gericht op de Ervaringsdeskundige in zorg en welzijn.

In de praktijk zijn er allerlei varianten met een nadruk op de ervaringsdeskundige professional. Dus ook als er sprake is van een aanvullende beroepsbekwaamheid kan ervaringsdeskundigheid de professionele identiteit bepalen.

5.3 Kerntaken en activiteiten ervaringsdeskundigen

De basis voor registratie van ervaringsdeskundigen wordt gevormd door de pijlers zelfhulp en emancipatie, en activiteiten en kerntaken omschreven in het leerplan ervaringsdeskundige in zorg en welzijn 2022.

De pijlers van ervaringsdeskundigheid zijn methodische zelfhulp – het eigen leven inhoud geven door het (her)vinden van mogelijkheden en krachtbronnen – en emancipatie. Methodische zelfhulp is gebaseerd op het zelflerend en zelfregulerend vermogen van mensen. Emancipatie is gebaseerd op het streven naar en ontwikkelen van een volwaardige plek en positie in de samenleving. Ervaringsdeskundigen dragen bij aan verandering, zodat mensen ruimte krijgen om zich te ontwikkelen, te herstellen en maatschappelijk mee te kunnen doen.

Afhankelijk van zijn of haar specifieke functie werkt de ervaringsdeskundige professional aan een of meer van de volgende drie kerntaken:

1. ondersteuning bij individuele herstelprocessen;
2. inrichting van (herstel)ondersteunende zorg;
3. bevorderen van emancipatie en van de maatschappelijke processen gericht op het tegengaan van stigma(tisering) en het creëren van maatschappelijke kansen.

De kerntaken van ervaringsdeskundigen die samen het doel van de inzet van ervaringsdeskundigheid vormen, kunnen worden geconcretiseerd in de volgende activiteiten.

1. Inrichten van vrijplaatsen
2. Kwartiermaken voor ontwikkeling, herstel en ervaringsdeskundigheid in de eigen organisatie
3. Kwartiermaken voor ontwikkeling, herstel en ervaringsdeskundigheid in breder verband
4. Bevorderen en stimuleren van openheid en inclusie
5. Verbetering aansluiting tussen zorg, ontwikkeling, herstel en zelfhulp
6. Ontwikkelings- en herstelondersteuning organiseren

Benodigde vaardigheden en attitudes

- Niet-diagnostisch taalgebruik
- Betekenis kritisch en open kunnen bezien
- Oordeelloos luisteren
- Wederkerige inbreng met respect voor verschil
- Flexibel met grenzen omgaan
- Begrip van en vertrouwen hebben in herstel
- Begrijpen hoezeer trauma's een zelfbeeld en wereldbeeld kunnen bepalen
- Begrip van en voor conflicten
- Reflectie en introspectie

